

STORTINGET

Innst. 101 S

(2023–2024)

Innstilling til Stortinget
fra arbeids- og sosialkomiteen

Prop. 5 LS (2023–2024)

Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om samtykke til inngåelse av konvensjon av 30. juni 2023 om trygdekoordinering mellom Island, Liechtenstein, Norge og Storbritannia

Til Stortinget

Sammendrag

Hovedinnholdet i proposisjonen

I proposisjonen bes det om Stortingets samtykke til inngåelse av konvensjon av 30. juni 2023 om trygdekoordinering mellom Island, Liechtenstein, Norge og Storbritannia.

Konvensjonen vil langt på vei erstatte dagens bilaterale trygdeavtale mellom Norge og Storbritannia, og den vil sammen med separasjonsavtalen mellom EØS/EFTA-statene og Storbritannia regulere trygdekoordineringen mellom Norge og Storbritannia.

Konvensjonen nødvendiggjør lovendringer og har økonomiske konsekvenser, og den anses som en sak av særlig stor viktighet. Stortingets samtykke til inngåelse er derfor nødvendig etter Grunnloven § 26 andre ledd.

Forslaget til endringer i folketrygdloven for å gjennomføre konvensjon om trygdekoordinering mellom Island, Liechtenstein, Norge og Storbritannia i norsk rett ble sendt på høring. Det kom elleve hørings svar, hvorav kun én høringsinstans hadde merknader.

Det vises til proposisjonens kapittel 3 der avtalene mellom Storbritannia og EU og mellom Storbritannia og Sveits er nærmere redegjort for.

Bakgrunn for konvensjonen

Bakgrunnen for konvensjonen er at etter Storbritannias uttreden av EU/EØS reguleres trygdekoordineringen mellom Norge og Storbritannia gjennom to avtaler, separasjonsavtalen og en bilateral trygdeavtale. Disse avtalene har ulik personkrets og ulikt materielt innhold. Som en følge av separasjonsavtalen er det inngått en avtale mellom EU og EØS/EFTA-statene om trygdekoordinering for britiske statsborgere, såkalt triangulering, som kompletterer separasjonsavtalen. I forbindelse med utmeldingsavtalen er det inngått en tilsvarende avtale mellom EU og Storbritannia for EØS/EFTA-borgere.

Det vises til proposisjonens kapittel 2 der bakgrunnen for konvensjonen er nærmere redegjort for, herunder

- Separasjonsavtalen mellom EØS/EFTA-statene og Storbritannia
- Trianguleringsavtalen mellom EØS/EFTA-statene og EU
- Om den bilaterale trygdeavtalen mellom Norge og Storbritannia og protokollen om sykehjelp.

Konvensjonen mellom EØS/EFTA-statene og Storbritannia

INNLEDNING

Konvensjon om trygdekoordinering mellom EØS/EFTA-statene Island, Liechtenstein og Norge og Storbritannia ble undertegnet 30. juni 2023. Konvensjonen er basert på trygdekoordineringsbestemmelsene i handels- og samarbeidsavtalen som ble inngått mellom EU og Storbritannia 24. desember 2020, herunder en protokoll om trygdekoordinering. Utgangspunktet for for-

handlingene mellom EØS/EFTA-statene og Storbritannia var å speile denne i størst mulig grad, slik at tilnærmet det samme regelverket vil gjelde i hele EØS samt Storbritannia.

Selv om trygdekoordineringsprotokollen i handels- og samarbeidsavtalen, og således også den nye konvensjonen med Storbritannia, i stor grad bygger på forordning 883/2004 og den tilhørende gjennomføringsforordningen, er den nye konvensjonen å anse som en selvstendig konvensjon som skal tolkes og anvendes uavhengig av forordning 883/2004 og rettsutviklingen i EU/EØS.

Konvensjonen består av en hoveddel med de materielle bestemmelsene. I tillegg finnes det sju vedlegg, der vedlegg 1 er gjennomføringsdelen med tillegg og vedleggene 2 til 7 inneholder materielle presiseringer til konvensjonen. Det vises til proposisjonens kapittel 5 der dette er detaljert redegjort for.

Økonomiske og administrative konsekvenser

OVERORDNET OM DE ØKONOMISKE OG ADMINISTRATIVE KONSEKVENSENE

Beregningene legger til grunn at Norge i dag har to trygdeavtaler som kommer til anvendelse i forhold til Storbritannia. For det første anvendes separasjonsavtalen for den personkretsen som har benyttet seg av den frie bevegeligheten før 31. desember 2020, og i tillegg kommer den bilaterale trygdeavtalen med sykehjelpsprotokoll til anvendelse for personer som beveger seg mellom statene etter 31. desember 2020. Det legges også til grunn at separasjonsavtalen gradvis vil fases ut.

Det er så langt som mulig tatt hensyn til likheter og ulikheter i dagens trygdeavtaler med Storbritannia sett i forhold til den nye konvensjonen. Dette gjelder både de materielle virkeområdene, de personelle virkeområdene og de geografiske virkeområdene.

Det er anslått en samlet økning på om lag 3 mill. kroner (helårsvirkning) på stønadsbudsjettet som følge av den nye konvensjonen. Helsetjenester er ikke inkludert i disse anslagene. Anslagene er usikre, ettersom det er krevende å vurdere konkret hvilke tilfeller som kan bli berørt av endringene, og Arbeids- og velferdsdirektoratet har heller ikke et fullgodt tallgrunnlag å ta utgangspunkt i. For de fleste ytelsene vurderes det at den nye konvensjonen vil ha tilnærmet ingen konsekvenser sammenlignet med dagens regler. Økningen på 3 mill. kroner er i hovedsak anslått å komme på områdene sykepenge og foreldrepenger. De økonomiske konsekvensene av forslaget dekkes innenfor de respektive departementenes gjeldende budsjetttrammer.

Pleie-, opplærings- og omsorgspenger samt grunn- og hjelpstønad omfattes ikke av den nye konvensjo-

nen. Den nye konvensjonen innebærer dermed en endring for disse ordningene.

En ny konvensjon vil medføre administrative konsekvenser i form av nye rundskriv, rutineendringer, opplæring, informasjon med videre. Det er ikke avklart i hvilken grad man kan bygge på gjeldende E-blanketter og elektroniske systemer (EESSI), som eies av EU-kommisjonen og som er tilpasset forordning 883/2004, men Arbeids- og velferdsdirektoratet har lagt til grunn for sine anslag at dette systemet kan benyttes. Dersom EESSI ikke kan benyttes, anslår Arbeids- og velferdsdirektoratet at det vil påløpe anslagsvis 1,5 til 2 mill. kroner i varige årlige ekstrakostnader i forbindelse med behandling av saker og utveksling av papirblanketter.

Det er videre behov for endringer i noen av Arbeids- og velferdsetatens IKT-systemer. Administrative konsekvenser knyttet til systemutvikling vil være nødvendig for uføretrygd og pensjoner, og er på svært usikkert grunnlag anslått til om lag 10 mill. kroner. I tillegg anslås om lag 2 mill. kroner i varige drifts- og forvaltningskostnader.

Det vises til proposisjonens kapittel 5 der det er mer detaljert redegjort for de økonomiske og administrative konsekvensene for:

- Ytelser ved sykdom, samt ytelser til mor ved svangerskap og fødsel og de tilsvarende ytelser til far, herunder:
  - Kontantytelser (sykepenge, arbeidsavklaringspenge, foreldrepenger)
  - Naturalytelser (helsetjenester)
- Ytelser ved yrkesskade og yrkessykdom
- Gravferdshjelp
- Ytelser ved uførhet
- Alderspensjon og ytelser til etterlatte
- Ytelser ved arbeidsløshet.

Komiteens behandling

Komiteens utkast til innstilling har vært forelagt utenriks- og forsvarskomiteen til uttalelse, jf. vedtak i Stortinget 24. oktober 2023.

I denne innstillingen behandles samtykke til inngåelse av konvensjon av 30. juni 2023 om trygdekoordinering mellom Island, Liechtenstein, Norge og Storbritannia.

Det vises til egen innstilling om forslag til endringer i folketrygdloven, jf. Innst. 100 L (2023–2024).

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Bente Irene Aaland, Per Vidar Kjølmoen, Tuva Moflag, og Torbjørn

Vereide, fra Høyre, Henrik Asheim, Anna Molberg og Aleksander Stokkebø, fra Senterpartiet, Tor Inge Eidesen og Per Olaf Lundteigen, fra Fremskrittspartiet, Alf Erik Bergstøl Andersen og Dagfinn Henrik Olsen, fra Sosialistisk Venstreparti, Kirsti Bergstøl og lederen Freddy André Øvstegård, og fra Rødt, Mimir Kristjánsson, viser til at det siden Storbritannia trådte ut av EU/EØS reguleres trygdekoordineringen mellom Norge og Storbritannia av to avtaler, separasjonsavtalen og en bilateral trygdeavtale. De to avtalene omfatter ulike grupper og har ulikt innhold.

I Prop. 5 LS (2023–2024) foreslås det å gjennomføre konvensjon av 30. juni 2023 om trygdekoordinering mellom Island, Liechtenstein, Norge og Storbritannia som langt på vei vil erstatte dagens bilaterale trygdeavtale med Storbritannia og som sammen med separasjonsavtalen mellom EU/EØS-landene og Storbritannia vil regulere trygdekoordineringen mellom Norge og Storbritannia.

Komiteen viser til at Grunnlovens § 26 andre ledd innebærer at avtaler som etter konstitusjonen ikke kan settes i verk uten ny lov eller et nytt stortingsvedtak, kun blir bindende når Stortinget har gitt samtykke til det.

Komiteen viser til at konvensjonen vil kreve mindre lovendringer for å tre i kraft og at regjeringen derfor foreslår at Stortinget gir sitt samtykke til dette. Komiteen slutter seg til forslaget fra regjeringen.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet er positive til en trygdekoordinering mellom Island, Liechtenstein, Norge og Storbritannia. Det er likevel momenter ved avtalen disse medlemmer ønsker å påpeke. Det at den nye avtalen ikke har en bestemt personkrets gjør at den også gjelder for tredjelandets borgere, statsløse og flykninger. Disse

medlemmer vil da understreke at det i teorien kan føre til at tredjelandets borgere, statsløse og flykninger kan få rettigheter til norske velferdsytelser, mens i praksis vil dette bli stoppet av Schengen-avtalen, Dublin-avtalen eller andre internasjonale avtaler om flykninger. Det er viktig for disse medlemmer å påpeke dette, hvis det skulle oppstå problemer med personkretsen i denne avtalen på et senere tidspunkt.

Uttalelse fra utenriks- og forsvarskomiteen

Komiteens utkast i innstilling har vært forelagt utenriks- og forsvarskomiteen til uttalelse, jf. vedtak i Stortinget 24. oktober 2023.

Utenriks- og forsvarskomiteen uttalte følgende i brev av 24. november 2023:

«Utenriks- og forsvarskomiteens medlemmer viser til arbeids- og sosialkomiteens utkast til innstilling til Prop. 5 LS (2023-2024) og har ingen ytterligere merknader.»

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av en samlet komité.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og råar Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Stortinget samtykker i inngåelse av konvensjon om trygdekoordinering mellom Island, Fyrstedømmet Liechtenstein, Kongeriket Norge og Det forente kongerike Storbritannia og Nord-Irland av 30. juni 2023.

Oslo, i arbeids- og sosialkomiteen, den 28. november 2023

Freddy André Øvstegård

leder

Torbjørn Vereide

ordfører

